

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) และข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ที่มีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (questionnaire) และวิจัยเชิงคุณภาพโดยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง โดยในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพอธิบายเชิงปริมาณ ใช้แหล่งข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. วิทยานิพนธ์ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. ข้อมูลจากหนังสือ บทความ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนและกระบวนการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษา ได้สร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (แบบสอบถาม ดังภาคผนวก ก)

แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของนิคมอุตสาหกรรมนี้ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีรายละเอียดดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน

น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมและตามวัตถุประสงค์
2. ร่างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
3. จัดทำเป็นฉบับใช้งาน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

4.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน พิจารณา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (wording) และทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

4.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น

แหล่งข้อมูล

แหล่งของข้อมูลในการวิจัย ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) การเก็บข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (questionnaire) และการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง (focus group)
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) การศึกษาค้นคว้า รวบรวมเอกสาร หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ การวิจัยเอกสารเป็นการทบทวนข้อมูลกฎหมายสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรมต้องปฏิบัติเป็นประจำตามเงื่อนไขการอนุญาต

ประกอบกิจการ รวบรวมข้อมูล/ข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่โรงงานมักได้รับการร้องเรียน และการดำเนินการแก้ไขข้อร้องเรียนของโรงงานที่หน่วยราชการ เช่น การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมบันทึกไว้ อีกทั้งข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บทความ วิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ ผู้มีส่วนได้เสีย
2. ตัวแปรตาม คือ รูปแบบกระบวนการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้เสียในการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง และการพรรณนา

เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ซึ่งเป็นค่าที่ได้จากการรวมกันของข้อมูลทุกตัวในชุดข้อมูลนั้น หาค่าด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด โดยกำหนดแบ่งออกเป็น 5 ช่วง ตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3.50-4.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2.50-3.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นไม่แน่ใจ
1.50-2.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1.00-1.49	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือถึงการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย (ดังภาคผนวก ข)

2. วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อคัดเลือกเป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่

2.1 ผู้ประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมที่ศึกษา โดยคัดเลือกผู้แทนโรงงานที่มีความสมัครใจ ที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเหมราช อีสเทิร์นซีบอร์ด อินดัสเตรียล-เอสเตท อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

2.2 ประชาชน คัดเลือกชุมชนที่มีความพร้อม ซึ่งเป็นผู้แทนชุมชนที่มีบทบาทในการร่วมติดตามตรวจสอบสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรมในรัศมี 1 กิโลเมตรรอบโรงงาน ได้แก่ ตำบลตาสิทธิ์ ซึ่งเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครัวเรือน

2.3 หน่วยงานอนุญาตและหน่วยงานราชการ คัดเลือกจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย เช่น ใบอนุญาตและข้อร้องเรียนต่าง ๆ คือ เจ้าหน้าที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย [กนอ.] เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม [สผ.] เจ้าหน้าที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด [ทสจ.] เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมภาค 13 เจ้าหน้าที่กรมโรงงานอุตสาหกรรม [กรอ.]

3. ติดต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งผู้ประกอบการ ตัวแทนประชาชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานอนุญาต และหน่วยงานราชการ

4. ทำหนังสือถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อทำการวิจัยสนามด้วยการระดมความคิดเห็นกลุ่มเจาะจง

5. จัดทำแบบสอบถาม ทดสอบแบบสอบถาม (pretest)

6. สำรวจโรงงานที่มีความสมัครใจ ตรวจสอบการดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของโรงงาน

7. เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยแบบสอบถาม จาก

7.1 สัมภาษณ์ชุมชน

7.2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ดูแลสิ่งแวดล้อมของโรงงาน

7.3 สัมภาษณ์ตัวแทนผู้บริหารของโรงงาน

8. รายการตรวจสอบ (checklist) ที่โรงงานใช้ในการตรวจสอบตนเอง (self-audit) และรายการตรวจสอบที่ชุมชนใช้ในการร่วมตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรม

9. สรุปผลการศึกษา รูปแบบการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และวิเคราะห์/ประมวลผล